

CONSILIUL AUDIOVIZUALULUI AL REPUBLICII MOLDOVA

DECIZIA nr. 46 din 17 februarie 2023

Cu privire la examinarea rezultatelor monitorizării serviciului media audiovizual de televiziune „Prime”, ca urmare a sesizării dlui Ștefan Orbu

În data de 27.01.2023, Consiliul Audiovizualului al Republicii Moldova (în continuare – CA) a recepționat petiția f/nr. din aceeași dată din partea dlui Ștefan Orbu, prin care susține că, serviciul media audiovizual de televiziune „Prime” a difuzat la 19.01.2023, ora 11:00, programul audiovizual „100 de moldoveni au zis”, în cadrul căruia, în intervalul minutelor 42–43, unul dintre invitați a glumit pe seama etniei rome, spunând că populația romă, neștiind a mânca banane, le mănâncă cu coajă și pâine. Potrivit petiționarului „*prezentatoarei emisiunii i s-a părut atât de amuzant, încât a glumit mai departe pe această temă*”. De asemenea, petiționarul consideră că această abordare este jignitoare și imorală, depășind orice limită a bunului simț.

În acest sens, Ștefan Orbu remarcă încălcarea prevederilor art. 11 alin. (2) și art. 17 alin. (3) din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018 (în continuare – CSMA), precum și dispozițiile art. 4 din Legea nr. 121/2012 cu privire la asigurarea egalității.

În temeiul prevederilor art. 83 alin. (2) din CSMA, precum și în scopul examinării obiective a tuturor circumstanțelor sesizate, prin scrisoarea nr. 186 din 01.02.2023, CA a solicitat furnizorului de servicii media audiovizuale „General Media Group Corp” SRL, fondatoarea serviciului media audiovizual de televiziune „Prime”, să-și expună opinia referitor la cele invocate în petiția dlui Ștefan Orbu, cât și să prezinte înregistrarea video a programului audiovizual la care a făcut referire petiționarul.

În 06.02.2023, printr-o scrisoare f/nr., „General Media Group Corp” SRL, fondatoarea serviciului media audiovizual de televiziune „Prime”, a comunicat următoarele: „*Prin prezenta, venim cu o explicație referitoare la petiția semnată de domnul Ștefan Orbu, precum că în emisiunea „100 DE MOLDOVENI AU ZIS” difuzată în data de 19 ianuarie 2022, ora 11:00, la serviciul media audiovizual de televiziune „PRIME”, unul dintre invitații emisiunii a povestit un banc în care a figurat un personaj de etnie romă. Confirmăm, cu regret, că acest moment cu adevărat a apărut în cadrul emisiunii și ne pare rău că echipa de producție nu a prevenit momentul prin redactarea acestei secvențe. Recunoaștem că a fost o glumă neinspirată și de prost gust, și venim cu scuzele de rigoare pentru difuzarea acesteia, dar și pentru reacția prezentatoarei. Totodată, pentru că secvența respectivă nu a fost difuzată intenționat sau cu vreo rea-intenție, dar și pentru că este un subiect cu un conținut pe care noi nu îl împărtășim, ne asumăm responsabilitatea de a exclude definitiv această emisiune din grila serviciului media audiovizual de televiziune „PRIME”. Am vrea să consemnăm că „100 DE MOLDOVENI AU ZIS” este o emisiune cu și despre oamenii născuți în Moldova. Astfel, că în toată perioada de difuzare a show-ului am avut ca invitați eroi de diverse etnii și naționalități, printre care romi, găgăuzi, bulgari, ruși etc. Și de fiecare dată am fost deschiși să îi avem prezenți în emisiune și vom continua să fim binevoitori cu fiecare dintre invitații emisiunii, indiferent de ce etnie sunt sau ce limbă vorbesc. Iar pentru viitor, vă aducem asigurarea că echipa editorială a emisiunii „100 DE MOLDOVENI AU ZIS” va fi mult mai precaută și atentă la conținutul difuzat în emisiune, dar și la mesajul pe care îl transmitem telespectatorilor.*”

În conformitate cu prevederile art. 75 alin. (4) lit. a) și art. 83 alin. (3) lit. c) din CSMA, CA a efectuat monitorizarea serviciului media audiovizual de televiziune „Prime” prin prisma celor invocate în petiția dlui Ștefan Orbu.

Rezultatele controlului au atestat că în data de 19.01.2023, ora 11:00, serviciul media audiovizual de televiziune „Prime” a difuzat programul audiovizual „100 de moldoveni au zis”, cu durata de 33 min. 32 sec., în cadrul căruia, la adresarea unei întrebări, între moderatoare și invitat a avut loc

următorul dialog:

Prezentatoarea: „*Ce fruct trebuie decojit înainte de a fi mâncat?*”

Invitat: „*Banana*”.

Prezentatoarea: „*Trebuie să fii tare ca să mănânci banana cu tot cu coajă?*”

Invitat: „*Se mai spune că „cu pâine”. Am auzit un caz. Într-o familie social vulnerabilă au venit în ospetie câteva rude. Au adus banane la copii. Erau romi, mai clar să fie, nu moldoveni. Copiii au început să le mănânce, iar cel care a adus fructele îi zice tatălui copiilor: – Uite la copii tăi cum mănâncă!, în timp ce unul dintre copii mânca o banană cu coajă, la care tatăl: „Nu așa goală, dar cu pâine!” (ambii au zâmbit).*”

Prezentatoarea: „*Să țină saș. De fapt, știu că pepenele verde unii tot îl mănâncă cu pâine. Sunt unele fructe care se mănâncă cu pâine, dar iată banana cu coajă și pâine, prima dată aud!*”

De menționat că, pe parcursul povestirii acestui banc, moderatoarea nu a intervenit și nici nu a încercat să întrerupă invitatul pentru a evita difuzarea unui mesaj care face distincție pe criterii de etnie/naționalitate, având în vedere că invitatul a făcut precizarea: „*erau romi, mai clar să fie, nu moldoveni*”, dar a ținut să menționeze că știe că mai multe fructe se mănâncă cu pâine, iar urmare a acestui dialog s-au accentuat unele stereotipuri față de romi.

În acest sens, sunt relevante prevederile **art. 13 alin. (6) lit. b) din CSMA**, care stipulează că: „*În cadrul programelor audiovizuale de știri și de dezbateri, de informare în probleme de interes public, de natură politică, economică, socială sau culturală trebuie să fie respectate următoarele cerințe: b) evitarea oricăror forme de discriminare.*”

În cadrul deliberărilor în ședința publică din 17.02.2023, membrii CA și-au expus opiniile referitor la constatările din raportul de monitorizare, menționând în special:

Membrul CA, Ruslan Mihalevschi, a specificat că o avertizare publică este în acest caz o sancțiune echitabilă, reieșind din faptul că serviciul media își recunoaște greșeala și întreprinde măsuri pentru a remedia situația.

Membrul CA, Eugeniu Rîbca, a remarcat că este vorba de un program audiovizual, este o încălcare gravă și trebuie să existe o sancțiune. În opinia sa, aplicarea unei avertizări este chiar puțin, având în vedere că a fost o emisiune în înregistrare. Totodată, urmează de monitorizat în continuare dacă furnizorul de servicii media audiovizuale a retras respectivul program audiovizual de pe platformele pe care difuzează, așa cum a promis, dacă acest lucru nu se va întâmpla, va fi atestată o nouă încălcare.

În temeiul celor constatate și în conformitate cu prevederile Codului serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018,

Consiliul Audiovizualului al Republicii Moldova DECIDE:

1. Se ia act de rezultatele monitorizării serviciului media audiovizual de televiziune „Prime”.
2. Se admite petiția f/nr. a dlui Ștefan Orbu din 27.01.2023.
3. Se sancționează cu avertizare publică „General Media Group Corp” SRL, fondatoarea serviciului media audiovizual de televiziune „Prime”, pentru încălcarea prevederilor art. 13 alin. (6) lit. b) din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018, în conformitate cu prevederile art. 84 alin. (3) lit. a) din Cod.
4. În conformitate cu prevederile art. 84 alin. (11) și (12) din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018, furnizorul de servicii media audiovizuale „General Media Group Corp” SRL este obligat să difuzeze textul sancțiunii în următoarele 48 de ore de la data adoptării deciziei privind aplicarea sancțiunii, sonor și/sau vizual, de cel puțin 3 ori, în orele de maximă audiență, din care o dată în principalul program audiovizual de știri, în cazul serviciilor media audiovizuale generaliste și/sau de știri:

Consiliul Audiovizualului a sancționat cu avertizare publică serviciul media audiovizual de televiziune „Prime” pentru încălcarea prevederilor art. 13 alin. (6) lit. b) din Codul serviciilor

media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018, conform căroră: „În cadrul programelor audiovizuale de știri și de dezbateri, de informare în probleme de interes public, de natură politică, economică, socială sau culturală trebuie să fie respectate următoarele cerințe: b) evitarea oricăror forme de discriminare.”

5. „General Media Group Corp” SRL va prezenta, în termen de 5 zile de la aducerea la cunoștință a prezentei decizii, un raport despre executarea prevederilor art. 84 alin. (11) și (12) din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018, care va include data și ora difuzării textului sancțiunii.

6. Prezenta decizie poate fi contestată în ordine de contencios administrativ la Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (MD-2068, mun. Chișinău, str. Kiev nr. 3), în termen de 30 de zile din data comunicării acesteia, fără a fi necesară depunerea unei cereri prealabile.

7. Controlul asupra executării prezentei decizii se pune în sarcina Direcției control servicii media audiovizuale.

8. Prezenta decizie intră în vigoare la data adoptării, se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și pe pagina web oficială a Consiliului Audiovizualului al Republicii Moldova.

PREȘEDINTĂ

Liliana VIȚU-EȘANU